

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВОМ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Янковий О. Г.

“ ____ ” _____ 20__ року

Дипломна робота

МАГІСТРА

з теми Фактори та резерви підвищення рентабельності продукції підприємства на прикладі
ТОВ «Цемент»

Виконала: студентка 6 курсу, групи 4н
спеціальності
8.03050401 «Економіка підприємства»

Мініна М.А.

Керівник Літвінов О.С.

ОДЕСА - 2017 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Р о з д і л I. Теоретичні засади аналізу рентабельності продукції підприємства.....	5
1.1. Сутність та значення показників рентабельності для підприємства.....	5
1.2. Види та методи розрахунку рентабельності	19
1.3. Фактори підвищення рентабельності продукції.....	32
Розділ II. Характеристика та аналіз ТОВ «Цемент» і галузі його діяльності.....	41
2.1. Загальна характеристика галузі та підприємства ТОВ «Цемент» ..	41
2.2. Аналіз основних результатів діяльності підприємства ТОВ «Цемент»	52
2.3. Аналіз рентабельності продукції на ТОВ «Цемент»	63
Розділ III. Заходи щодо підвищення рентабельності продукції ТОВ «Цемент»	76
3.1. Підвищення рентабельності продукції ТОВ «Цемент» за рахунок збільшення обсягів збуту.....	76
3.2. Підвищення рентабельності продукції ТОВ «Цемент» за рахунок підвищення коефіцієнту придатності нематеріальних активів ТОВ «Цемент».....	86
3.3. Підвищення рентабельності продукції ТОВ «Цемент» за рахунок зміни структури випуску продукції.....	93
Висновки.....	98
Список використаних джерел.....	101
Додатки	107

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що в умовах трансформації ринкових процесів центр економічної діяльності переміщується до первинної ланки всієї економіки – підприємства. Діяльність підприємств є надійною основою формування конкурентного середовища. Саме на цьому рівні створюється потрібна суспільству продукція та надаються необхідні послуги. В існуючих умовах господарювання місія підприємства полягає у виробництві високоякісної продукції, виконанні робіт або наданні послуг для задоволення потреб ринку та отримання максимально можливого позитивного фінансового результату. Це дозволить вирішити ряд питань економічного та соціального характеру, притаманних трансформаційним зрушенням у суспільстві. У сучасних ринкових умовах кінцевий результат роботи підприємства оцінюється рівнем рентабельності. Рентабельність виступає одним з найважливіших основних показників роботи підприємства.

Мета випускної магістерської дипломної роботи полягає у виявленні ефективних шляхів підвищення рентабельності продукції Одеського цементного заводу ТОВ «Цемент».

Основною задачею є дослідження сутності рентабельності продукції, виявлення факторів, що впливають на цей показник, методики факторного аналізу рентабельності продукції та аналіз приватних показників рентабельності, резервів їх підвищення. У відповідності з метою необхідно вирішити наступні завдання: визначити сутність та значення показників рентабельності підприємства, розглянути види та методи розрахунку показників рентабельності, визначити фактори підвищення рентабельності продукції, розглянути загальну характеристику ТОВ «Цемент», проаналізувати господарську діяльність ТОВ «Цемент», провести аналіз рентабельності продукції ТОВ «Цемент», запропонувати рекомендації щодо підвищення рівня рентабельності продукції підприємства, оцінити економічну ефективність запропонованих заходів підвищення рівня рентабельності продукції.

Об'єктом роботи є процес оцінки рентабельності продукції ТОВ «Цемент». Предметом дослідження є методичні питання оцінки рівня рентабельності продукції.

Методи дослідження. При написанні даної роботи були використані такі методи як теоретичного узагальнення, наукових абстракцій, порівняння та логічного узагальнення, економіко-статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. Дана робота базується на теоретичних і законодавчо-нормативних джерелах, а також на періодичних наукових публікаціях українських та зарубіжних вчених, присвячені дослідженню даної теми. Для аналізу господарської діяльності підприємства використовуються звітні документи ТОВ «Цемент» за 2014–2016 роки: форма №1 (баланс), форма №2 (звіт про фінансові результати підприємства), форма №1-ПВ (звіт з праці).

Наукова новизна роботи полягає в теоретичному узагальненні системи факторів рентабельності продукції та створенні авторської мультиплікативної факторної моделі. Практичне значення роботи полягає в розробці методичного забезпечення оцінки рівня рентабельності продукції. Результати дослідження апробовані на науково-практичних конференціях та опубліковані в наукових статтях.

Структура і обсяг роботи: випускна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань). Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 111 сторінок комп'ютерного тексту, містить 21 таблиці та 10 рисунків, 3 додатки.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження оцінки рівня рентабельності продукції в випускній магістерській роботі було отримано наступні висновки:

1. Розглянули поняття та сутність рентабельності продукції. Були наведені різні підходи до визначення таких понять як «рентабельність» та «прибуток». Рентабельність – це узагальнюючий показник економічної ефективності виробництва, що характеризує співвідношення між результатами виробничо – господарської діяльності і затратами на виробництво продукції. Це відносний показник економічної ефективності, що комплексно відображає стан використання матеріальних, трудових, фінансових і природних ресурсів. Економічний сенс показників рентабельності полягає в тому, що вони характеризують прибуток, одержуваний з кожної гривні коштів (власних або позикових), вкладених у підприємство. До показників рентабельності продукції відносять: рентабельність окремого виду продукції, рентабельність реалізованої продукції, рентабельність виробництва.

Важливе значення для підприємства має вивчення рентабельності реалізованої продукції, яку доцільно аналізувати, враховуючи вплив таких факторів: зміна структури та асортименту продукції, зміна собівартості продукції, зміна відпускних цін на продукцію.

Показники рентабельності продукції є основними індикаторами ефективності виробничої діяльності. Саме тому аналітична оцінка цього об'єкту має першочергове значення і полягає в пошуку внутрішніх резервів підприємства, спрямованих на підвищення ефективності виробництва продукції.

2. Визначили фактори рентабельності продукції та розглянули їх класифікацію відповідно до трактувань різних вчених. Для визначення ступені впливу того чи іншого фактору на рентабельність продукції, застосовують математичні методи дослідження. У нашому випадку –

факторний аналіз за допомогою методу ланцюгових підстановок та методу ізолюваного впливу факторів.

3. Розглянули методи визначення рівня рентабельності продукції. Обрали два зручних методи для дослідження рентабельності продукції ТОВ «Цемент». Для дослідження впливу факторів на рентабельність продукції було обрано факторну модель, до показників якої входять «нематеріаловіддача», коефіцієнт придатності нематеріальних активів, «не матеріалоемність витрат» та рентабельність продажів. Дослідили вплив цих факторів за допомогою методів ланцюгових підстановок та ізолюваного впливу факторів.

4. Розглянули загальну характеристику діяльності ТОВ «Цемент». Одеський цементний завод розпочав свою роботу в 1965 році. Так як регіон знаходиться далеко від найбільш промислово розвинених районів країни, завод був побудований для того, щоб задовольнити місцевий попит на цемент, маючи, тому, обмежену виробничу потужність. У 2011 році Одеський цементний завод став частиною великого міжнародного будівельного 5 холдингу CRH Group. В Україну холдинг зайшов в 1997р. шляхом придбання 76% ПАТ «Подільський Цемент» (м. Кам'янець-Подільський), де в 2011р. ввів в експлуатацію сучасну лінію виробництва сухим методом, потужністю 2,5 млн. тонн цементу в рік. Тоді ж компанією був придбаний контрольний пакет акцій ТОВ «Цемент» (м.Одеса). З приєднанням в вересні 2013р. до групи ВАТ «Миколаїв Цемент» (м.Миколаїв, Львівська обл.) Компанія CRH стала лідером на цементному ринку України з загальною виробничою потужністю 4,4 млн. тонн. В даний час ТОВ «Цемент» є одним з найсучасніших підприємств галузі, яке пропонує продукцію високої якості, бореться з реалізацією фальсифікованого цементу на українському ринку, а також будує тісні взаємовигідні та засновані на довірі відносини зі своїми клієнтами.

5. Проаналізували загальні техніко-економічні показники господарської діяльності ТОВ «Цемент». Аналіз господарської діяльності

показує, що підприємство має високий чистий дохід, добрі фінансові результати від операційної діяльності. Проте через інші фінансові витрати, про склад яких ми не знаємо, підприємство має на балансі збиток. Рентабельність виробництва та реалізованої продукції, має добрі показники, що мають тенденцію до росту. Собівартість та витрати на 1 грн. реалізованої продукції також мають тенденцію до зниження. Показники фондівіддачі та матеріалівіддачі також показують про нормальне функціонування підприємства. Фондомісткість та матеріаломісткість тримають тенденцію до зниження. Продуктивність праці збільшується, все це показує про стабільну позитивну господарську діяльність підприємства. Проте відсутність власного капіталу та функціонування за рахунок позикового, вказує на фінансову залежність та не стійкість.

6. За допомогою факторного аналізу рентабельності продукції ТОВ «Цемент» виявили фактори, що мають найбільший вплив: високий рівень негативного впливу має «нематеріалівіддача», коефіцієнт придатності нематеріальних активів мав позитивний вплив, але у порівнянні із іншими факторами – найменший, найбільший позитивний вплив на рентабельність продукції має показник так званої «нематеріалоємності витрат».

7. В роботі були запропоновані шляхи підвищення рентабельності продукції ТОВ «Цемент», такі як збільшення обсягів збуту підприємства задля підвищення «нематеріалівіддачі» підприємства ТОВ «Цемент»; оновлення та відтворення нематеріальних активів для збільшення показника коефіцієнта придатності нематеріальних активів; збільшення обсягів прибутку за рахунок збільшення питомої ваги цементу марки РС II-B-S-400 у всьому обсязі цементу. За допомогою цих заходів було збільшено рентабельність продукції до рівня 42% та збільшилися обсяги валового прибутку на 11%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: 2-ге вид. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2009 – 440 с.
2. Баліцька В.В. Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів / Баліцька В.В. //Актуальні проблеми економіки - 2012 - №11(137) - с.120-130
3. Баринов В.А. Антикризисное управление: учеб. пособие / В.А. Баринов. - М.: ФБК- ПРЕСС. - 2010. - 488 с.
4. Баскакова О.В. Экономика предприятия (организации) / Баскакова О.В., Сейко Л.Ф. // Учебник. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2013. — 372 с.
5. Бланк, И. А. Управление формированием капитала [Текст] /И. А. Бланк – К.: «Ника-Центр», 2008. – 656 с.
6. Бойчик І.М.. Економіка підприємства. Навчальний посібник - К.: Атіка, 2004,- 480 с.
7. Бурковська А. В. Важливість і необхідність оцінки та контролю фінансового стану аграрного підприємства [Електронний ресурс] / А. В.Бурковська, В. О. Юрков, В. Р. Хабіров // Економічний форум . - 2013. - Вип. 3. - С. 157-160.
8. Буряк А.В. Метод фінансових коефіцієнтів як інструмент оцінки ефективності діяльності українських банків / Буряк А.В. // Економічний часопис XXI - 2011 р. - 11-12 - с.61 - 64
9. Гусев А.Ю. Комплексная система оценки рентабельности отрасли молочного животноводства / Гусев А.Ю. // Вестник Рязанского государственного агротехнологического университета им.П.А.Костычева - 2011 г. - №1 - с.81-83
10. Дронова А.Ю., Рентабельність як складова оцінки ефективності діяльності торговельних підприємств на ринку нафтопродуктів України / А. Ю. Дронова. //Економіка промисловості 2011, №53 - С.140-146

11. Друкер П.Ф. Практика менеджмента. Учебное пособие. Пер. с англ. . Москва: Издательский дом «Вільямс», 2000, 398 с.
12. Жиделева В.В Экономика предприятия / Жиделева В.В, Каптейн Ю.Н., Левина И.В. // Учебное пособие. – Сыктывкар: СЛИ, 2013. – 188с.
13. Жук О.І. Основні показники аналізу ефективності маркетингових інвестицій / Жук О.І. // Вісник "Економіка. Проблеми економічного становлення" - 2013 - №3 - с.44 - 50
14. Зайцев Н.Л. Экономика промышленного предприятия: Учебник – 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА – М, 1998.
15. Звірько Г.П., Методичні підходи щодо аналізу прибутковості господарської діяльності суб'єкта господарювання / Звірько Г.П. // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Розділ «Технічний прогрес та ефективність виробництва» 2011, №7 - с.28 – 36
16. Зінченко, О.А. Визначення показників рентабельності на основі величини якості прибутку // [Текст] Вісник економіки транспорту і промисловості № 28, 2009 – с.150-155
17. Елисеенко К.А. Теоретико-методические аспекты выявления резервов роста рентабельности / Елисеенко К.А. // Экономика и управление: новые вызовы и перспективы - 2013 - № 4 - с. 153-156.
18. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болух, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.
19. Елохова И.В. Экономика предприятия: Учебное пособие. — Пермь: ПНИПУ, 2013. — 58с.
20. Ефимова О.П. Рентабельность гостиничного комплекса и методика ее оценки / Ефимова О.П., Белова С.О. // Потребительская кооперация - 2010 г. - 4(31) - с.58 – 62
21. Ионова А.Ф., Селезнева Н.Н., Финансовый менеджмент: учебное пособие -М.: ТК Велби, изд-во Проспект , 2010. - 494 с.

22. Іщук С.О. Методичні підходи до визначення тривалості виробничого циклу / С.О. Іщук // Економіка пром-сті. — 2005. — № 1. — С. 138-143
23. Карковська В.Я. Особливості оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємств / Карковська В.Я. // Науковий вісник НЛТУ України — 2013. — Вип. 23.13 - с.252 - 259
24. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 559 с
25. Козерод Л.А. Экономика торгового предприятия: Учебное пособие. — Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2012. — 175 с.
26. Козловский В.В. Экономическая теория: Минск: БНТУ, 2013. — 257 с.
27. Кулинич М. Взаємозв'язок суттєвих факторів у структурному моделюванні управління фінансовим результатом / Кулинич М. // Економічний аналіз - 2010 - Випуск 6 - с.426 – 429
28. Лбона Н.О., Управление рентабельностью бизнеса / Лбона Н.О. // Актуальные вопросы экономических наук - 2010 г. - №16-1 - с.105-109
29. Лебедева А. М. Методичні аспекти аналізу рентабельності діяльності підприємства / Лебедева А. М. // Вісник ОНУ ім.І.І.Мечникова - 2012 - Т.17 Вип.3-4 - с.29 - 36
30. Лепьохіна О.В., Рентабельність підприємства і механізм управління розподілом прибутку підприємств машинобудування / Лепьохіна О.В. // Вісник Університету банківської справи Національного банку України 2011, №1 (10) – с.108 – 111
31. Маркова А.А Основные факторы, формирующие рентабельность предприятия в условиях становления инновационной экономики региона / Маркова А.А // Фундаментальные и прикладные исследования кооперативного сектора экономики 2013 г. - №5 - с.134-138
32. Маркова А. А. Прогнозирование платежных возможностей предприятия / / Кооперация в системе общественного воспроизводства :

материалы междунар. науч.-практ. конф. (Саранск, 9-10 апреля 2013 г.): Саран. Кооп. Ин-т РУК. - Саранск: Принт-Издат, 2013. Ч.1. - С 28-31.

33. Несвіт В. Організаційно-економічне управління рентабельності підприємства (на прикладі машинобудівного галузі) / Несвіт В. // Економіка - 2009 - №8 (99) - с.73 - 77

34. Новашина Т.С. Экономика и финансы предприятия / Новашина Т.С., Карпунин В.И., Леднев В.А. // Учебник. — М.: Московский финансово-промышленный университет "Синергия", 2014. — 352 с.

35. Нуд О.П. Аналіз методологічних підходів до оцінки ефективності / Нуд О.П. // Вісник Донецького університету економіки та права - 2012 - № 2 - с.77 – 80

36. Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики ефективності діяльності підприємства [Текст] / І. В.Олександренко // Економічний форум, 2013. т.Вип. 4.-С.126-136

37. Осипов В.И Экономика предприятия : учебник для студ. вузов; Одесский гос. экон. ун-т . – Одеса : Маяк, 2005 . – 717 с. - Библиогр.: с.717

38. Панова К.І. Дослідження теоретичних основ планування в системі управління промисловими підприємствами / Панова К.І. // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики - 2013 - № 2 (22) - с.84 – 95

39. / Перевалов Ю. В., Гимади И. Э., Добродей В. В. // Общество и экономика. – 2003. – № 9–10. – С. 23–26.

40. Писаренко Б.А. Аналіз впливу фондівддачі на показники прибутку і рентабельності / Б.А. Писаренко, Н.Б. Проценко, А.Б. Писаренко // Вісник економічної науки України. — 2012. — № 1 (21). — С. 127-130

41. Плотніченко С.Р. Підвищення економічної ефективності виробництва соняшнику в регіоні / Плотніченко С.Р., Сидорук Б.О. // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - № 1 (21), том 2. – с.256 - 263

42. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — 7-ме вид., без змін. — К.: КНЕУ, 2008. — 552 с
43. Ришар Ж. Бухгалтерський учет: теория и практика / Жак Ришар; пер. с фр.: под ред. проф. Я. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 160 с.
44. Руда Р.В. Аналіз ефективної діяльності підприємства: необхідність та методика / Руда Р.В. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу - № 4 (20) - 2012 - с.109 – 111
45. Савицька Г. В.. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. — 3-тє вид., випр. і доп. — К. : Знання, 2007. — 668с.
46. Самуэльсон П.Э. Микроэкономика / пер. с англ. О.Л. Пелявского. - М.: Вильямс, 2009. - 752 с.
47. Саленко О.В. Шляхи визначення ступеню ефективності діяльності підприємства / Саленко О.В. // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики - 2013 - № 4 (24) - с.62 - 71
48. Ступницька Т.М. Аналіз факторів, що впливають на зміну рентабельності основного капіталу, за методом "Дюпон"/ Ступницька Т.М., Гула О.С. // Економіка харчової промисловості №3(19) - 2013 - с.21 - 23
49. Танцюра М.Ю. Стратегія забезпечення рентабельності підприємства / Танцюра М.Ю., Шихмамбетова Д.Л. // Экономика Крыма - 2012 г. - №2(39) - с. 113 - 116
50. Танцюра М.Ю., Шихмамбетова Д.Л., Стратегія забезпечення рентабельності підприємства / Танцюра М.Ю., Шихмамбетова Д.Л. // Экономика Крыма №2(39), 2012 г. — с.113 – 116
51. Фецович Т.Р. Аналіз прибутковості діяльності сучасного підприємства / Т.Р. Фецович // Культура народів Причорномор'я. — 2012. — № 225. — С. 79-83

52. Филиппова Т.А., Серебрякова Д.И., Пути повышения прибыли на предприятии // Наука и экономика. 2012. (№ 2.) С. 57-59.
53. Фролова Л.В. Планирование и контроль на предприятии / Фролова Л.В. // Курс лекций. - Донецк: ДоНУЭТ, 2012. - 115 с.
54. Фомина Е.И., Иода Е.В., Рекомендации по максимизации прибыли на предприятии: обобщение теоретико-методологического опыта // Социально-экономические явления и процессы. 2009.(№ 4.) - С. 138-141.
55. Цапук О.Ю., Система критеріїв та показників оцінювання ефективності впровадження інноваційних розробок / Цапук О.Ю. // Маркетинг і менеджмент інновацій - 2013 - №3 - с.137 - 145
56. Чараева М.В. Основные направления повышения рентабельности промышленных предприятий в России / Чараева М.В. // Вестник Пермского университета. Серия: Экономика - 2012 - №4 - с.33-39
57. Черниш С.С. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
58. Черниш С.С. Організаційно-методичні аспекти аналізу рентабельності / Черниш С.С. // Інноваційна економіка - 2013 р. - 6[44] - с.305 - 309
59. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства: Підручник / Швиданенко Г. О., Васильков В. Г., Гончарова Н. П. [та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко. — К.: КНЕУ, 2009. — 598 [2] с.
60. Шеремет, А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности [Текст] - Москва: "ИНФРА - М", 2009
61. Экономика предприятия: учебник / под ред. В.Я. Горфинкеля, В.А. Швандара. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 670 с.
62. Экономика и управление предприятием [Текст] : учеб. пособие / [Т. И. Арбенина, Г. П. Бутко, В. Ж. Дубровский и др.] ; под ред. В. Ж. Дубровского, Б. И. Чайкина ; М-во образования и науки РФ, Урал. гос. экон. ун-т. — 3-е изд., перераб. и доп. — Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. экон. ун-та, 2011. — 426 с.

63. Экономика и организация предприятия. Методическая разработка для студентов дневного отделения. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2011. – 28 с.

64. Янковий Р. В. Шляхи підвищення продуктивності та результативності праці на підприємстві / Р. В. Янковий, Т. С. Харченко // Економіка: реалії часу. - 2013. - № 1. - С. 23-26

65. Янковий О. Г. Фактори формування прибутку підприємства. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2011. - № 43 (3). – С. 289-305.